

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. - Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA.

NA GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM dziennym i tygodniowym, i z ROZMAITOŚCIAMI: Za czwarty kwartał od 1go października do ostatniego grudnia 1854 wynosi:

dla odbierających (w kantorze . . . . . 3 złr. 45 kr.
(z poczty . . . . . 4 złr. 30 kr.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Niemce. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

(Mianowanie.)

Wiedeń, 12. września. Najwyższym listem własnoręcznym z 28. lipca b. r. raczył Jego c. k. Apostolska Mość sekretarza namiestnictwa Wojciecha barona *Buol*, mianować radcą namiestnictwa w Węgrzech *extra statum*, z pozostawieniem na jego posadzie jako służbowego szambelana przy Jego cesarzewiczowskiej Mości najdosłojniejszym Arcyksięciu Karolu Ludwiku.

(Czynności Zandarmeryi w ostatnim kwartale.)

Wiedeń, 11. września. Wczorajsza gazeta wiedeńska zawiera wyciąg z wykazu czynności dopełnionych przez c. k. zandarmeryę od 1. maja do końca lipca r. b.

W dawniejszych już wykazach przedstawiła się w pięknym świetle niezmordowana, dla publicznego bezpieczeństwa tak ważna czynność tego prawdziwie pożytecznego dla wszystkich instytutu, który nabierając coraz większego rozwoju urósł w opinii ludu w powagę i stał się dlań potrzebą. Rezultat najnowszego wykazu nie ustępuje w niczem dawniejszym, i dowodzi o stanowczym postępie, o oględności i gorliwości w działaniu. Nie licząc zwykłych patroli dopełniła zandarmerya w przeciągu pomienionego czasu 330.986 czynności służbowych. Wyszledziła i przytrzymała 904 osób obwiniętych o zadanie drugim ran niebezpiecznych i ciężkich, 299 podpalaczy; obwiniętych o kradzież, przeniewierzenie się lub oszustwo 22,929, dalej 402 za rozbój; 531 zbiegów wojskowych, 7397 excesantów, wichrzycieli i wałęsających się po nocy, 66,975 za zebraćstwo, wałęsanie i nieopatrznie się potrzebnym paszportem, 4054 zbiegłych od rekrutacyi; 1433 zbiegłych więźniów i takich osób, za którymi okolicznikami śledzono, a nareszcie 1955 za przestąpienie przepisów myślistwa, rybołówstwa i przepisów lasowych, i 9292 za przestąpienie przepisów celnych.

Liczyby te dowodzą, jak wielce zakład ten przysługuje się bezpieczeństwu publicznej kraju i mieszkańców, i że c. k. zandarmerya nie tylko ułatwia wykrycie popełnionych zbrodni i przestępstw, lecz spiesznem uchYLENIEM żywiołów niebezpiecznych zapobiegła nie raz spełnieniu zbrodni zamierzonej. Oprócz tego czynną była zandarmerya przy 1488 pożarach, odszukała 738 zwłok i dała pomoc 309 rannym. Przeznaczeniem jej bowiem jest nie tylko przestrzegać porządku, lecz oraz i przysługiwać się ludzkości. (L. k. a.)

(Wykaz stanu austryackiego banku narodowego z d. 5. września 1854.)

Aktywa.

Według statutów banku wybita moneta konwencyjna	złr.	kr.
i sztaby srebrne	44,252.057	47 ¹ / ₄
Eskomptowane efekta przypadłe między	złr.	kr.
5 i 92 dniami	49,779.649	14 ³ / ₄
Detto w Pradze	2,156.747	37 k.
Detto w Bernie	1,400.054	53 k.
Detto w Peszcie	2,517.720	38 k.
1,982.604 r. 4 k.		
Detto w Tryeście	4,482.604	4 k.
2,500.000		
Detto we Lwowie	499.655	31 k.
Detto w Lincu	499.995	43 k.

Detto w Ołomuńcu	474.520	złr.	kr.	złr.	kr.
Detto w Opawie	246.485	złr.	kr.	złr.	kr.
Zaliczki na deponowane według statutów krajowe obligacye państwa, spłacalne najdalej w 90 dniach	30,621.300	—			
Detto w filialnych pożyczkowych zakładach na prowincyi	1,921.000	—			
Detto na wpłaty rat loteryjnej pożyczki z roku 1854	5,979.252	30			
Detto dla niektórych gmin miejskich itd.	480.000	—	39,001.552	30	

Fundowany dług państwa na wykupienie pieniędzy papierowych w w. w., a mianowicie:	złr.	kr.	złr.	kr.
a) po 4% od sta uprocentowany	31,907.141	2 ¹ / ₄		
b) nieuprocentowany	32,502.870	1 ¹ / ₄	64,410.011	2 ¹ / ₄

Konwencyą z 23. lutego 1852 ściągnięty po 2% od sta uprocentowany dług, któremu saliny eraryalne za hypotekę służą	55,000.000	—
Dług zaręczenia administracyi państwa za wykupione dotychczas papierowe pieniądze państwa	127,455.539	—
a) Pożyczka dla Węgier po 2 od sta	Od państwa	500.000 —
b) Na wsparcie ubogich profesjonistów bez procentu	gwarantowana	770.500 —

Stan funduszu rezerwy w papierach państwa	10,361.893	50
Stan funduszu pensyi w papierach państwa i akcyach bankowych	970.444	45
Wartość gmachu bankowego i innych aktywów	1,013.189	26
	405,892.601	14 ² / ₄

Pasywa.

Obieg banknotów za wykupione dotychczas papierowe pieniądze państwa 127,555.539 r.	}	324,666.185	—
Obieg banknotów za inne sprawy 197,110.646 „			
Fundusz rezerwowi		10,361.588	17 ³ / ₄
Fundusz pensyi		969.298	34 ³ / ₄
Niepodniesione jeszcze dywidendy, mające się wymieniać asygnaty, następnie saldi bieżących rachunków		3,492.329	22
Fundusz bankowy, założony przez 50,621 akcyi, do pierwiastkowej wkładki 600 złr. za akcyę		30,372.600	—
Wpłaty na akcyę nowej emisyi		36,030.600	—
Suma		405,892.601	14 ² / ₄

C. k. ministryum finansów ogłosiło, że legitymacye dla fabrykantów, podróżnych handlowych lub profesjonistów państw niemieckiego celnego związku od publicznych władz austryackich, odnośnie do artykułu 18, odstępn 3 traktatu z 19. lutego 1853, są wolne od stęplu według pozycyi 7, lit. i taryfy stęplowej. Dla wydania ich nie potrzeba żadnej prośby pisemnej; jeźliby ją jednak podano, byłaby również wolna od stęplu. Przeciwnie zaś dokumenta, mające się wydawać dla krajowych fabrykantów, podróżnych, handlowych i profesjonistów od władz krajowych, ulegają jako poświadczenia stęplowi 15 kr. Pisemna prośba o wydanie ich również nie jest potrzebna; jednak jeźliby ją podano, uległaby stęplowi 15 kr. Poświadczenia wydane od władz niemieckiego celnego związku dla swoich przynależnych, należy odnośnie do zapewnionego w artykule 18, odstępn 3 traktatu z 19. lutego 1853, uwolnienia od danin, i i wtedy traktować jako wolne od stęplu, jezeli dla wyjednania legitymacyi będą podane do której z władz austryackich.

(Stosunki z kantonem tesyńskim przywrócone.)

Wiedeń, 11. września. Po uregulowaniu z kantonem tesyńskim znów stosunków komunikacyjnych urządziła rada administracyjna towarzystwa Lloyda austriackiego żeglugę parową na jeziorze „Lago maggiore“ w ten sposób, że codziennie (z wyjątkiem niedzielaków) odbędzie się podróż i zwiedzane będą miejsca następujące: Sestocalende, Arona, Belgirate, Stresa, Isola bella, Palanza, Intra, Laveno, Porto Val Travaglia, Luino, Canobio, Brissago, Locarno i Magadino. Paropływ odbija o godzinie 6. zrana z Sestocalende, a około południa z Magadino, tak, że do Sestocalende wraca tego samego dnia o godzinie 6. wieczór. Do Sestocalende, Arony, Intry, Locarno i Magadino odbywa się transport nie tylko osób, lecz także zwierząt, towarów i innego ładunku, a to za cenę znacznie zniżoną. Transport towarów między morzem i rzeką Padem z jednej strony, z drugiej zaś między Sestocalende i Magadino (stacja wybrzeżna dla dalszych ziem szwajcarskich) odbywa się regularnie za pośrednictwem Lloyda. (L. k. a.)

Wiedeń, 11. września. Gdy według postanowień ustawy z 19. grudnia 1852 nie pobiera się już podatku konsumcyjnego od piwa w kwocie za każdy rodzaj piwa jednakowej, a opłaty dodatkowe od piwa przyzwolone gminom szczególnym jak potąd zwykle w stosunku procentów podatku eraryalnego nie zawsze pobierane są od warki i równocześnie z podatkiem, lecz częstokroć od przywozu jego w tem lub owem miejscu, i gdy oznaczenie podatku konsumcyjnego, który w gminie za przywóz lub wywóz piwa opłacano początkowo od wywaru, połączone jest z wielką trudnością, — przeto c. k. ministerium finansów postanowiło, ażeby na przyszłość te opłaty dodatkowe pobierano wprawdzie stosunkowo do procentów od podatku eraryalnego za piwo zwyczajne, a które w lombardzko-weneckiem królestwie wynoszą od metrycznego kwintalu (wiadra) 3 lirów 48 centymów, w Czechach 39 kr., w Galicyi, na Bukowinie i w krakowskim okręgu 30 kr., w krajach koronnych po-za dawniejszą linią między-celną 36k., a w innych krajach koronnych 42 kr. od wiadra. Nastąpić to ma wszakże również w takich wypadkach, gdzie opłatę dodatkową pobiera się od warki, jak niemniej i wtenczas, jeżeli opłaca się dodatek ten przy przywozie piwa, a to w kwotach stale oznaczonych od kwintalu lub wiadra. W pierwszym wypadku opłata dodatkowa pobierana być ma od zdeklarowanej ilości, a mianowicie wtenczas, jeżeli piwo ma być rozmajone, od zdeklarowanej rozmajonej. W takichże stałych kwotach dawane też być ma wynagrodzenie za piwo z gminy wywożone. Tam zaś, gdzie dodatek gminny oznaczono już teraz w kwocie stałej, niepotrzeba na przyszłość żadnych zmian w tej mierze zaprowadzać. (L. k. a.)

Hiszpania.

(Pożegnanie Krystyny z królową Izabellą.)

Korespondent Gaz. powsz. tak opisuje pożegnanie Królowej Krystyny: Królowa Izabella zalewając się łzami uściśnęła jenerała Garrigo i rzekła mu: „Na miłość Boga, nie opuszczaj mojej drogiej matki przed granicą! nie ustępuj od niej! Chroń ją, zachowaj ją dla mnie! „Senora!“ zawołał jenerał łkając, „jakżeby mógł opuścić matkę tej, która mi życie ocaliła? (Garrigo dostał się w niewolę w bitwie pod Vilcalvaro). Głowa moja ręczę za bezpieczeństwo dostojnej Matki W. król. Mości!“ Zeszli razem ze schodów, a przy bramie pałacu czekali ministrowie na nieszcześliwą Królowę. Zbliżyli się do niej, by Jej ucałować rękę, a Krystyna rzekła do nich: „Bywajcie zdrowi, bądźcie szczęśliwi, bądźcie wszyscy szczęśliwi! Jest to najgorętsze życzenie serca mego!“ Słowa te powiedziała każdemu ministrowi po kolei, tylko Espartera pożegnała niemem skinieniem głowy. Królowa Izabella, Król i Księżniczka stali na balkonie, a Krystyna spojrziała jeszcze po raz ostatni na balkon, wołając: „Izabelo, moje serce, pamiętaj o Bogu, pamiętaj o najświętszej Paninie, módl się za swoją matkę, która cię bez swej winy opuścić musi.“ (Zeit.)

Anglia.

(Arcybiskupi wnoszą skargę o kacerstwo. — Rozruchy, że chleb nie tanieje.)

Londyn, 7. września. Kapitana *Bent*, który się odznaczył podczas obrony Sylistryi, mianowano majorem. — Obydwa Arcybiskupi wnieśli przeciw duchownym dycezyi swojej skargę o kacerstwo, a mianowicie o nieprawowierne zdania względem wieczery pańskiej. Arcydzikan *Wilberforce*, najznakomitszy z oskarżonych uprzedził postępowanie sądowe złożeniem wszystkich urzędów duchownych. Oświadcza oraz przy tej sposobności, że i z innym dogmatem nie będzie się mógł dłużej zgadzać, t. j. z supremacją kuryi. — W Nottinghamie i w innych miejscach zaszły rozruchy, gdyż piekarze nie chcą zniżać cen w miarę spadania zboża na targu. „Punch“ przedstawia rozpacz wieśniaka angielskiego, iż ma tyle zboża, a nie wie, gdzie je sprzedać. (Zeit.)

Francya.

(Poczta paryska. — Nowy aparat do balonów. Poseł amerykański Soulé przybył. — Rozruchy w Bergues. — Cholera.)

Paryż, 7. września. Pan Verneuil wynalazł aparat do kierowania napowietrznego balonu, rzecz tak ważną polecił teraz instytut komisji do rozpoznania.

Jeńcy rosyjscy mają przebywać w miastach Rennes i Dinan.

Temi dniami przyjechał tu pan Soulé, amerykański poseł w Madrycie.

W Bergues, najznacniejszej zbożowej targowicy Francyi północnej, zaszły rozruchy. Dnia 3. września o siódmej godzinie zrana zebrały się przed sklepem syndyka piekarzy groźne grupy, powstała wrzawa i kobięty wołały: „Śmierć piekarzom! Śmierć złodziejom! na żołnierzy zaś wykrzykiwały! Rozbroić żołnierzy! odebrać karabiny!“ I pospólstwo zaczęło miotać kamieniami na piekarza i jego sklep. Oddział żołnierzy składał się z dwudziestu ludzi, po większej części rekrutów z jednym podoficerem. — Pospólstwo i na nich się rzuciło, musieli użyć broni, i w tłumie jeden robotnik zginął. Wkrótce nadszedł świeży oddział wojska i tłumy się rozeszły. Później przybyli jeneralny prokurator i prefekt, przedsięwzięto kilka aresztacji i stosowne środki ku uspokojeniu umysłów.

Cholera ustaje tak tutaj jak i na Wschodzie i w większej części Francyi południowej; liczbę osób zmarłych na zarazę w całej Francyi podają dotychczas na 70.000. Wyższych okolic górskich cholera nie tknęła.

Z Havre powołano z największym pospiechem do Paryża 100 robotników dla przyrządzenia 6000 namiotów obozowych dla armii orientalnej.

Belgia.

(Powody wystąpienia ministrów z gabinetu.)

Augsburska Gazeta powszechna pisze: Przyczyny, które spowodowały gabinet belgijski do ustąpienia, występują już teraz więcej na jaw; pokazuje się, że nie wydalenie pułkownika Charras, ale głównie agitacye partii walczącej pod płaszczykiem liberalizmu, zniechęciły gabinet do tego stanowczego kroku. Właśnie terażniejszą porę, kiedy na zewnątrz największej potrzeba oględności, kiedy wewnątrz kraju cholera i niedostatek, a w ich następstwie niepokoje i zamieszki ciągłej wymagają baczności, obrała sobie pomieniona partya na rozpoczęcie kampanii przeciw ministerstwu, a plan, według którego prowadzić zamysłała tę walkę, okazuje dość wyraźnie z listu umieszczonego w dzienniku „Observateur“. Korespondent staje w obronie excesów pospólstwa i gani najsurowiej sprężyste postępowanie władz gminnych. Na czele tej partii, która obok siebie żadnej nieuczynaje władzy, stoi Verhaegen, ten sam, co prowokował znany belgijski adres na cześć Eugeniusza Sue. (Abld. W. Z.)

Niemce.

(Sądowe postanowienie względem potwarzy. — Komisya do utrzymania pomników kunsztu.)

Berlin, 7. września. Naczelnny trybunał zadecydował znowu dekretem, że obwinienie o czyn niepodobny nie oznacza potwarzy. Powodem tej decyzji dało posądzenie o czarodziejstwo. Naczelnny trybunał wyświecił, że niepodobne czyny nie stawiają dowodu prawdy, a zabobon jeszcze nie daje faktu, lecz mogą tylko wywołać niewiś.

Królewskim dekretem mianowano komisję na zbadanie i utrzymanie pomników kunsztu, a przewodnictwem jej poruczono ministrowi wyznań religijnych. Zamiarem komisji, która się już ukonstytuowała, jest: przedkładać administracyi dokładne sprawozdanie w przypadkach, w których chodzi o środki względem konserwowania pomników. Dla przygotowania czynności komisji, a mianowicie związku poza obrębem stolicy, mianował minister korespondentów na prowincyi. Po tych korespondentach, między którymi są znakomici archeologowie i antykwaryusze, spodziewa się minister, że w interesie zbadania i utrzymania pomników będą popierać zamiary komisji, w niektórych przypadkach dawać jej objaśnienie, i z własnego popędu zawiadamiać ją o swoich w tej mierze poszukiwaniach.

Rosya.

(Obroty rosyjskiej floty w zatokach Kronsztadu.)

Petersburg, 2. września. W dzienniku *Morski Zbornik* czytamy doniesienie o obrotach rosyjskiej floty w porcie Kronsztadu. Ważnem jest to, że dnia 22. lipca wypłynęło na morze 6 okrętów liniowych, holowanych przez 6 fregat parowych i po krótkiej pięciudniowej żegludze zawinęły napowrót do Kronsztadu. Dnia 30. lipca przybił do zatoki Kronsztadu piąty batalion zastępczej flotyli z kanonierskimi łodziami z Petersburga.

Czytamy w *Journal de St. Petersburg* z d. 22. sierpnia (3. września):

Monitor powszechny obejmuje w swym numerze z 21. proklamacyę cesarza Francuzów do żołnierzy i marynarzy wschodniej armii.

Uważamy za nasz obowiązek podać czytelnikom naszym dosłownie ów ciekawy dokument.

Nie będziemy go komentować, sam on dostatecznie się komentuje.

Obok tej proklamacyi, jako miarę do porównania, ogłaszamy również proklamacyę, którą dowódzca wojsk tureckich wydał do mieszkańców Bukaresztu przy wejściu swem do tego miasta. Odznacza się ona tonem umiarkowanym i spotykamy tam tę roztropną maxymę, którą nie jedno państwo i nie jeden dzisiejszy mąż stanu mógłby wziąć za prawidło swych wyrazów: „Dwa państwa nieprzyjaźne w tej chwili mogą być przyjaciółmi jutro i powinny się szanować nawet pośród okropności wojny.“ (Gaz. Warsz.)

Księstwa Naddunajskie.

(Ustęp Rosyan z Gałaczem i Ibraiłowem gotuje się bez przerwy.)

Wiedeń, 10. września. Według wiadomości z Gałaczem z 28. sierpnia była już od kilku dni przerwana pocztowa komunika-

